

PZH, t. 14 – bibliografia załącznikowa

Adam Norbert Jaruga

(Akademia Jana Długosza, Częstochowa)

WALKA Z POŻARAMI NA ZIEMIACH POLSKICH OD CZASÓW NAJDAWNIEJSZYCH DO XX W.

- Boss E., *Dzieje warszawskiej Straży Ogniowej (1836–1936)*, Warszawa 1937.
- Bystroń J. S., *Dzieje obyczajów w dawnej Polsce. Wiek XVI–XVIII*, Kraków 1932, 1, s. 207-208.
- Chmiel A., *Obrona ogniowa w Krakowie przed stu laty*, [w:] *Jubileuszowa Księga Pamiątkowa Krakowskich Straży Pożarnych 1873–1925*, Kraków 1925.
- Dąbrowski J., *Kraków, jego dzieje i sztuka*, Warszawa 1965.
- Demel J., *Pożar Krakowa 1850 roku*, „Rocznik Krakowski” 1952, 32, z. 3.
- Giedroyc F., *Porządek ogniowy w Warszawie*, Warszawa 1915.
- Gostomski A., *Gospodarstwo*, Wrocław 1951.
- Grabowski P., *Strażacy z Wiecznego Miasta*, „Przegląd Pożarniczy” 2005, 12.
- Groicki B., *Artykuły prawa magdeburgskiego*, Warszawa 1954.
- Haur J. K., *Ekonomika Ziemiańska*, Kraków 1675.
- Herbst S., *Encyklopedia Warszawy*, Warszawa 1975.
- Jabłonowski W., *Jak dawniej gaszono pożary*, „Przegląd Pożarniczy” 1999, 11.
- Jabłoński O., Strzemiecki F., Pladzyk G., *ABC strażaka ochotnika. Podręcznik szkolenia młodzieżowych i harcerskich drużyn pożarniczych*, Gdańsk 1998.
- Koenig W., *Chronik von Siemianowitz, Laurahütte, Fannygrube Und Georgshütte, Laurahütte* 1902.
- Kołodziejczyk A., *Źródła do dziejów Ochotniczych Straży Pożarnych, cz. 1*, [w:] *Z dziejów Ochotniczych Straży Pożarnych. Zeszyty Historyczne Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej*, t. 3, red. L. Bogdan, A. Kołodziejczyk, Warszawa 2003.
- Lepszy L., Tomkowicz S., *Kraków. Jego kultura i sztuka*, „Rocznik Krakowski” 1904, 6.
- Łamaszewski J., *Prowincjonalny Związek Straży Pożarnych w Poznaniu oraz związki straży pożarnych woj. poznańskiego do 1939 roku*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy”, 1990, 1.
- Łepkowski T., *Słownik Historii Polski*, Warszawa 1973,
- Matusik P., *Bogu na chwałę ludziom na pożytek. 120 lat poznańskiej straży pożarnej*, [s.l., s.n.].
- Modrzewski A. F., *O poprawie Rzeczypospolitej*, Warszawa 1953.
- Okolski A., *Wykład prawa administracyjnego obowiązującego w Królestwie Polskim*, Warszawa 1980.
- Okupiński M., *Ochotnicza Straż Pożarna w Bilewie. Zarys monograficzny 1926-2007*,
- Olejnik T., A.F. Modrzewski – prekursor polskiego pożarnictwa, „Przegląd Pożarniczy” 1985, 7.
- Olejnik T., *Podstawy prawne działalności stowarzyszeń pożarniczych w Królestwie Polskim*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy” 1992, 3.
- Olejnik T., *Towarzystwa Ochotniczych Straży Ogniowych w Królestwie Polskim*, Warszawa 1996.
- Ordynacja dla m. Wolborza, dana przez biskupa K. F. Szaniawskiego z 1713 roku*, [w:] *Monumenta Historica Dioeceseos Vladislaviensis*, 1896, t. 13.
- Pielacha G., Pielacha K., *100 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Rykach (1911–2011)*, Ryki 2011.

Pilawski W., *Chronologia powstawania OSP na ziemi polskich w latach 1845-1890*, Warszawa 1998.

Pilawski W., *Historia sikawek, motopomp i samochodów pożarniczych*, Warszawa 1994,
Pogorzelski W., *Sieradz, Włocławek* 1927.

Ptaśnik J., *Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce*, Warszawa 1949.

Rudziński S., *Dawne regulaminy ogniowe*, „Przegląd Pożarniczy” 1938, 12.

Siebel J., *Zawodowa Straż Pożarna w Katowicach 1903-2003*, Katowice 2003.

Szaflik J. R., *Dzieje Ochotniczych Straży Pożarnych*, Warszawa 2001.

Szaflik J. R., *Dzieje ruchu strażackiego do 1918 roku*, [w:] *Z dziejów Ochotniczych Straży Pożarnych. Zeszyty Historyczne Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej*, red. A. Kołodziejczyk, Warszawa 1996.

Walawender A., *Kronika klęsk elementarnych w Polsce i w krajach sąsiednich w latach 1450-1586*, Lwów 1935.

Witecka H., *Z dziejów ochrony przeciwpożarowej na Śląsku do 1939 roku*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy” 1990, 1.

Wyszacki K., *Z dziejów straży ogniowej w Polsce*, „Rocznik Związku Floriańskiego” 1917, 1, s. 10.

Zasada Z. J., *Zarys dziejów włocławskiego pożarnictwa od chwili jego powstania do zakończenia II wojny światowej*, [w:] *Z dziejów Ochotniczych Straży Pożarnych. Zeszyty Historyczne Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej*, t. 5, red. J. Gmitruk, E. Walczak, Warszawa 2005.

Zwolińska L., *XXV-lecie Zawodowego Pożarnictwa w Sieradzu*, Sieradz 2003.

Joanna Sosnowska

(Katedra Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej UŁ, Łódź)

CARE FOR THE DISABLED AND THE ILL IN THE ACTIVITIES OF ŁÓDZKIE CHRZEŚCIJAŃSKIE TOWARZYSTWO DOBROCZYNNOŚCI (ŁÓDŹ CHRISTIAN CHARITY SOCIETY) IN 1885-1914

Fijałek J., Indulski J., *Opieka zdrowotna w Łodzi do roku 1945. Studium organizacyjno-historyczne*, Łódź 1990.

Fijałek J., *Instytucje pomocy materialno-zdrowotnej w Łodzi i okręgu łódzkim (wiek XIX do roku 1870)*, Łódź 1962.

Filipowicz., *Dobroczynność w Łodzi*, [in:] *Dzień ubogich w Łodzi. Jednodniówka*, Łódź 1911.

Kępski C., *Towarzystwa dobroczynności w Królestwie Polskim (1815–1914)*, Lublin 1993.

Okolski A., *Dobroczynność publiczna w Polsce*, „Niwa” 1878.

Pytlas S., *Łódzka burżuazja przemysłowa w latach 1864–1914*, Łódź 1994.

Skarbek F., *O ubóstwie ubogich*, [in:] *Pisma społeczne*, Warszawa 1937.

Skarbek F., *Pisma pomniejsze*, t. II, *Pisma społeczne*, Warszawa 1937.

Zarys działalności Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności za czas od roku 1877 do końca 1901 roku z powodu 25-cio letniego jubileuszu, Łódź 1902.

Janusz R. Budziński
(Instytut Historii,
Filia UJK Piotrków Trybunalski)

ROSYJSCY PRZEMYSŁOWCY I HANDLOWCY A POLITYKA ZAGRANICZNA ROSJI W LATACH 1906-1914

Jaśkiewicz L., *Absolutyzm rosyjski w dobie rewolucji 1905-1907, reformy ustrojowe*, Warszawa 1982.

Taube M., *La politique russe d'avant – guerre et la fin de l'Empire des Tsars (1904-1917). Memoires du baron M. de Taube*, Paris 1928.

Айрапетов О., *Внешняя политика Российской империи (1801-1914)*, Москва 2006.

Алексеева И., *Оппозиция Его Величества. Дума, царизм и союзники России по Антанте в эпоху П. А. Столыпина 1907-1911 гг.*, С.-Петербург 2004.

Астафев И., *Русско-германские дипломатические отношения 1905-1911 гг. От портсмутского мира до Потсдамского соглашения*, Москва 1972.

Бестужев И., *Борьба в России по вопросам внешней политики 1906-1910*, Москва 1961.

Бестужев И., *Борьба в России по вопросам внешней политики накануне первой мировой войны (1910-1914 гг.)*, „Исторические записки”, т. 75, ред. А. Сидоров, Москва 1965.

Будзньский Я. Р., *Русские торгово-промышленные круги и внешняя политика России 1906-1914 гг.*, [w:] *Индустриализация и общество*, ред. Г. Ф. Матвеев, Москва 2004, s. 127-150.

Вишневецки Э., *Капитал и власть в России*, Москва 2006;

Вишневецки Э., *Либеральная оппозиция в России накануне первой мировой войны*, Москва 1994.

Вокруг аннексии Боснии и Герцеговины, „Красный Архив”, 1925, т. 3.

Заиончковский А., *Подготовка России к мировой войне в международном отношении*, Москва 1926.

Киняпина Н., *Балканы и проливы во внешней политике России в конце XIX века*, Москва 1994.

Коковцов В., *Из моего прошлого. Воспоминания 1903-1919 гг.*, т. 1, Москва 1933.

Лопухин В., *Записки бывшего директора департамента Министерства иностранных дел*, Санкт-Петербург 2008.

Миллюков П., *Воспоминания (1859-1917)*, т. 2, New York 1955.

Ольденбург С., *Царствование императора Николая II*, Москва 2003.

Сазонов С., *Воспоминания*, Москва 1991.

Столыпин П., *Нам нужна великая Россия*, Москва 1991.

Струве П., *Patriotica. Политика, культура, религия. Сборник статей за пять лет 1905-1910*, С. Петербург 1911.

Субботич Д., *Амурская железная дорога и наша политика на Дальнем Востоке*, С. Петербург 1908.

Сухомлинов В., *Воспоминания Сухомлинова*, Москва 1926.

Шелухаев В., *Идеология и политическая организация российской либеральной буржуазии 1907-1914 гг.*, Москва 1991.

Andrzej Wróbel
(Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim
Oddział w Tomaszowie Mazowieckim)

PRZEMYSŁ W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM NA POCZĄTKU XX W. (DO 1918 R.)

Badziak K., *Awans przemysłowy Tomaszowa Maz. do II wojny światowej i jego najważniejsi twórcy*, [w:] *220 lat Tomaszowa Mazowieckiego. Materiały z sesji naukowej 16 września 2008 r.*, Tomaszów Mazowiecki 2008.

Bandurka M., *Zmiany administracyjne i terytorialne ziem województwa łódzkiego w XIX i XX wieku*, Warszawa 1974.

Barszczewska-Krupa A., *Spółeczeństwo Tomaszowa Mazowieckiego w walce o niepodległość i wyzwolenie społeczne w XIX wieku*, [w:] *Tomaszów Mazowiecki. Dzieje miasta*, red. B. Wachowska, Warszawa–Łódź 1980.

Chwaliński P., *Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu w latach 1911-1939*, [w:] *Historia Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu w stulecie powstania. Materiały z sesji naukowej*, Tomaszów Mazowiecki 2011.

Cudny W., *Przemiany przestrzenne i funkcjonalne Tomaszowa Mazowieckiego w okresie transformacji ustrojowej*, Łódź 2006.

Góral J., Kotewicz R., *Dwa wieki Tomaszowa Mazowieckiego. Zarys dziejów miasta 1788–1990*, Tomaszów Mazowiecki 1992.

Historia Tomaszowa Mazowieckiego w źródłach archiwalnych. Dokumenty z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, red. M. Hubka, M. Ordak, A. Wróbel, Tomaszów Mazowiecki 2010.

Holzer J., Molenda J., *Polska w pierwszej wojnie światowej*, Warszawa 1973.

Hubka M., *Straty wojenne powiatu piotrkowskiego latach 1914-1918*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2012, 13, s. 79-102.

Miasta Polski w Tysiącleciu, t. II, Wrocław 1967.

Nartonowicz-Kot M., *Wielokulturowość i wielonarodowość społeczeństwa Tomaszowa Mazowieckiego na przestrzeni wieków (XIX–XX)*, [w:] *220 lat Tomaszowa Mazowieckiego. Materiały z sesji naukowej 16 września 2008 r.*, Tomaszów Mazowiecki 2008.

Od Rolanda do Weltomu 1848–1978. Początki, red. A. Wojciechowski [b.d.w.].

Puś W., *Przemysł w okresie wielokapitalistycznym*, [w:] *Tomaszów Mazowiecki. Dzieje miasta*, red. B. Wachowska, Warszawa–Łódź 1980.

Rawita-Witanowski M., *Tomaszów Mazowiecki*, [w:] *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. XII, Warszawa 1892.

Rudź W., *Tomaszowa Mazowieckiego droga do niepodległości 1914-1918*, Tomaszów Mazowiecki 1988.

Tomaszów bohaterowi narodowemu, Nakładem Komitetu Kościuszkowskiego, Tomaszów Mazowiecki 1918.

Witczak K. T., *Spółeczeństwo Żydowskie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie zaborów*, [w:] *Historia tomaszowskich żydów*, red. A. Kędziński, Tomaszów Mazowiecki 2012.

Witczak K.T., *Słownik biograficzny żydów tomaszowskich*, Łódź - Tomaszów Mazowiecki 2010.

Wojniłowicz J., *Tomaszów Mazowiecki podczas I wojny światowej w świetle „Gazety Urzędowej Tomaszowskiej”*, [w:] *Drogi do niepodległości. Materiały z sesji naukowej z*

okazji 80 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę 6 listopada 1998, red. P. Zawilski, Tomaszów Mazowiecki 1998.

Wróbel A., *Władze miasta Tomaszowa Mazowieckiego w okresie niepodległego państwa polskiego 1918-1939*, „Rocznik Łódzki” 2007, 54.

Wróbel A., *Władze miasta Tomaszowa Mazowieckiego w pierwszych latach niepodległości (1918-1921)*, [w:] *Drogi do niepodległości. Materiały z sesji naukowej z okazji 80 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę 6 listopada 1998*, red. P. Zawilski, Tomaszów Mazowiecki 1998.

Żebrowska A., *Rozwój przestrzenny miasta*, [w:] *Tomaszów Mazowiecki. Dzieje miasta*, red. B. Wachowska, Warszawa–Łódź 1980.

Aneta Stawiszyńska
(Instytut Historii UŁ, Łódź)

DZIAŁALNOŚĆ TANICH KUCHNI I HERBACIARNI W ŁODZI W LATACH I WOJNY ŚWIATOWEJ

Badziak K., Walicki J., *Żydowskie organizacje społeczne w Łodzi (do 1939 roku)*, Łódź 2002.

Bortnowski W., *Ziemia łódzka w ogniu 1 VIII – 6 XII 1915*, Łódź 1969.

Chylak K., *Z dziejów społeczności katolickich w Łodzi w czasie I wojny światowej*, [w:] *Operacja Łódzka. Zapomniany fakt I wojny światowej*, red. J. A. Daszyńska, Łódź 2011.

Czembor H., *Ewangelicy-Polacy w Łodzi w okresie międzywojennym*, [w:] *Przeszłość przyszłości. Z dziejów luteranizmu w Łodzi i regionie*, red. B. Milerski, K. Woźniak, Łódź 1998.

Drozdowski M., Zatorski A., *Historia Warszawy*, Warszawa 1972.

Fichna B., *Rozbrajanie Niemców w Łodzi 11 XI*, [w:] *Rok 1918 we wspomnieniach mężów stanu, polityków i wojskowych*, opr. J. Borkowski, Warszawa 1987.

Fijałek J., Indulski J., *Opieka zdrowotna w Łodzi do roku 1945. Studium organizacyjno-historyczne*, Łódź 1990.

Fijałek J., *Położenie ludności*, [w:] *Łódź. Dzieje miasta do 1918 r.*, red. J. Rosin, Łódź 1980.

Graliński T., *Ks. dr Wincenty Tymieniecki. Biskup łódzki. Jego życie i działalność*, Łódź 1935.

Karwacki W. L., *Łódzka organizacja PPS-L 1906–1918*, Łódź 1984.

Karwacki W. L., *Walka o władzę w Łodzi 1918-919*, Łódź 1962.

Karwacki W. L., *Włókniarze Łodzi w latach I wojny światowej. Łódzka Rada Delegatów Robotniczych*, [w:] *Włókniarze łódzcy. Monografia*, red. E. Rosset, Łódź 1966.

Karwacki W. L., *Związki zawodowe i stowarzyszenia pracodawców w Łodzi do roku 1914*, Łódź 1970.

Mowa wygłoszona nad grobem śp. ks. rady Gundlacha wypowiedziana przez Generalnego Superintendenta ks. Pastora Burschego, [w:] *Pastor Rudolf Gundlach. Seine Leben und Wirken. Ein Gedenkblatt auf Seine Grab*, Łódź 1922.

Operacja Łódzka. Zapomniany fakt I wojny światowej, red. J. A. Daszyńska, Łódź 2011.

Pamiętnik Towarzystwa „Kropla Mleka” w Łodzi 1904, 1926/7, Łódź 1927.

Piasta A., *Piotrków Trybunalski w latach pierwszej wojny światowej*, Piotrków Trybunalski 2007.

Działalność Poznańskiego Komitetu Niesienia Pomocy Królestwu Polskiemu (1915-1918), [w:] *Rola Wielkopolski w dziejach narodu polskiego*, red. S. Kubiak, L. Trzeciakowski, Poznań 1979.

Plygawko D., *Polonia Devastata. Polonia i Amerykanie z pomocą dla Polski (1914-1918)*, Poznań 2003.

Samuś P., *Dzieje SDKPiL w Łodzi 1893-1918*, Łódź 1984.

Skarżyński M., *Akcja pomocy społecznej w Łodzi w okresie działania GKO (3 VIII 1914 – 1 VII 1915)*, „Rocznik Łódzki” 1975, 20.

Skład Komitetów Obywatelskich w dn. 1 V 1915 r., Łódź 1915.

Sosnowska J., *Działalność socjalna i opiekuńcza Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności (1885-1940)*, Łódź 2011.

Statystyka miasta Łodzi, t. 1, *Trzylecie 1918-1920*, red. E. Grabowski, Łódź 1922.

Stegner T., *Pastorzy Królestwa Polskiego na studiach teologicznych w Dorpacie*, Warszawa 1993.

Szymański M. J., *Wojenny chleb (nie)powszedni. Łódź w niemieckim systemie zaopatrzenia w produkty i surowce zbożowe na terenie okupowanego Królestwa Polskiego podczas I wojny światowej*, [w:] *Operacja Łódzka. Zapomniany fakt I wojny światowej*, red. J. A. Daszyńska, Łódź 2011.

Wasiak J., *Organizacja samorządu miejskiego w Łodzi w latach 1915-1939*, „Rocznik Łódzki” 1976, 26.

Michał Ceglarek

(Wydział Historii UP JP II, Kraków)

MUZULMAŃSKIE DUSZPASTERSTWO WOJSKOWE W II RZECZYPOSPOLITEJ. ZARYS HISTORYCZNY PUŁKU UŁANÓW Tatarskich

Bankowicz W., Bankowicz M., Dudek A., *Słownik Historii XX wieku*, Kraków 1992.

Bassara K., *Muzułmanie w obronie II Rzeczypospolitej w 1920 roku*, „Przegląd Tatarski” 2011, 2.

Böhm T., *Organizacja wojskowej służby duszpasterskiej wyznań niekatolickich w II Rzeczypospolitej*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1993, 4.

Borawski P., Dubiński A., *Tatarzy polscy. Dzieje, obrzędy, legendy, tradycje*, Warszawa 1986.

Gołębiewski G., *Muzułmanie w II Rzeczypospolitej – Tatarski Pułk Ułanów w obronie Płocka w 1920 r. (Nieznane relacje)*, „Rocznik Muzułmański” 2011, 8, s. 50-65.

Górny M., *Monografia powiatu bialskiego*, Biała Podlaska 1939.

Grygajtis K., *Zarys dziejów Szwadronu Ułanów Tatarskich (1936–1939)*, „Mówią Wieki” 1977, 9.

Hordejuk S., *Józef Piłsudski i Tatarzy polscy*, „Echo Studzianki” 2010, 4.

Jedigar V. B., *Zarys historii wojennej Tatarskiego Pułku Ułanów im. Mustafy Achmatowicza*, Warszawa 1925.

Kołodziejczyk A., *Rozprawy i studia z dziejów Tatarów litewsko-polskich i islamu w Polsce w XVII-XX wieku. W 600-lecie osadnictwa tatarskiego na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Siedlce 1997.

Konopacki A., *Życie religijne Tatarów na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI - XIX wieku*, Warszawa 2010.

Koszyła Z., *Szwadron Ułanów Tatarskich w latach 1936-1939*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1986, 4, s. 205-216.

Kowalski T. A., *Mniejszości narodowe w siłach zbrojnych Drugiej Rzeczypospolitej Polskiej (1918-1939)*, Toruń 1997.

Krasowski K., *Związki wyznaniowe w II Rzeczypospolitej. Studium historyczno-prawne*, Warszawa 1988.

Łodziński S., *Ochrona praw osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych – perspektywa europejska*, Warszawa 2002.

Miśkiewicz A., *Tatarzy polscy 1918-1939. Życie społeczno-kulturalne i religijne*, Warszawa 1990.

Orłowicz M., *Ilustrowany przewodnik po Wołyniu*, Łuck 1929.

Orłowicz M., *Przewodnik ilustrowany po województwie białostockim*, Białystok 1937.

Pogorzelski A., *Problem imamaty wojskowego oraz sytuacja prawna żołnierzy wyznania muzułmańskiego w Wojsku Polskim w latach 1918–1939*, [w:] *Rocznik Tatarów Polskich*, t. VI, Gdańsk 2000.

Stefaniuk T., *Czy istnieje „polski islam”? O islamie i muzułmanach w Polsce*, „Teofil. Pismo Kolegium Filozoficzno-Teologicznego Dominikanów” 2006, 2 (24).

Tochterman J., *Ilość, rozmieszczenie i struktura zawodowa Tatarów w Polsce*, „Wiadomości Geograficzne” 1935, 8' 10.

Topolska M. B., *Grupy etniczne na ziemiach litewsko-białorusko-ukraińskich – Karaimi, Tatarzy, Ormianie, Żydzi, Polacy – od XV do XVIII wieku*, [w:] *Przemiany zachodnioeuropejskiego pogranicza kulturowego pomiędzy Bugiem a Dźwiną i Dnieprem (polsko-litewsko-białorusko-ukraińskie losy od XV do początku XX wieku)*, Zielona Góra 2009, s. 236-240.

Waluś K., Waluś J., *Tatarski Pułk Ułanów i m. plk. Mustafy Achmatowicza i jego pamiątkowe medale*, „Biuletyn Numizmatyczny” 2010, 1.

Wasiutyński J., *Zarys historii wojennej 17. pułku ułanów gnieźnieńskich*, Warszawa 1929.

Waszkiewicz Z., *Duszpasterstwo w siłach zbrojnych Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939)*, Toruń 2000.

Waszkiewicz Z., *Naczelnicy rabini i imamowie Wojska Polskiego w II Rzeczypospolitej*, [w:] *Historia duszpasterstwa wojskowego na ziemiach polskich*, red. J. Ziółek i in., Lublin 2004.

Wróblewska U., *Polityka oświatowa państwa polskiego wobec mniejszości narodowych, grup etnicznych wyznaniowych zamieszkujących Kresy Wschodnie w II RP*, „Nauka” 2011, 2.

Żuk M. T., *Kapelani muzułmańscy w Wojsku Polskim*, „Wojsko i Wychowanie” 1996, 6.

Kamil Piskala

(Instytut Historii UŁ, Łódź)

DROGOWSKAZY PRZYSZŁOŚCI? – WIZJA USTROJU PRZEJŚCIOWEGO ZYGMUNTA ZAREMBY

Brzeziński A. M., *Jean Jaures – polityk i myśliciel*, Łódź 1983.

Friszke A., *Zygmunt Zaremba – polityk socjalistyczny*, [w:] *Z. Zaremba, Listy 1946–1967*, oprac. O. Błatonowa, A. Friszke, Warszawa 2000.

Głowacki B., *Polityka Polskiej Partii Socjalistycznej 1929-1935*, Warszawa 1979.

Gross D., *Socjalistyczny plan przejścia z kryzysu do koniunktury. W związku z socjalistyczną przebudową ustroju gospodarczego*, Bielsko 1936.

- Jaeschke A., *Myśl społeczno-polityczna Zygmunta Zaremby w latach 1916-1967*, Kraków 1992.
- Jeliński E., *Myśl a rzeczywistość. O pewnych osobliwościach polskiej myśli socjalistycznej w II Rzeczypospolitej*, Poznań 1994.
- Kaczanowska J., *Skład władz naczelnych PPS 1919-1939*, „Z pola walki” 1969, nr 4, s. 149-156.
- Katelbach T., *Spowiedź pokolenia*, Gdańsk 2001.
- Lange O., *Gospodarka-polityka-taktyka-organizacja socjalizmu*, Warszawa 1934.
- Marks K., *Osiemnasty Brumaire’a Ludwika Bonaparte*, [w:] idem, *Dzieła wybrane*, t. 2, Warszawa 1947.
- Michałowski S., *Myśl polityczna Polskiej Partii Socjalistycznej (1918-1939)*, Lublin 1994.
- Michałowski S., *Polscy socjaliści*, [w:] *Więcej niż niepodległość. Polska myśl polityczna 1918-1939*, red. J. Jachymek, W. Paruch, Lublin 2005.
- Międzynarodowy ruch socjalistyczny w okresie międzywojennym. Dokumenty programowe*, wybór i oprac. J. Tomicki, Warszawa 1975.
- Notkowski A., *Pod znakiem trzech strzał. Prasa Polskiej Partii Socjalistycznej w latach 1918-1939*, Kraków 1997.
- Piechowicz S., *Związek Robotniczych Stowarzyszeń Spółdzielczych*, Warszawa 1963.
- Piskała K., „*Kapitalizm stanął bezradny wobec własnej potęgi ...*” czyli polscy socjaliści o sposobach walki z Wielkim Kryzysem (1929-1935), [w:] *Polityka a ekonomia*, red. M. Kalata, M. Ślepowroński, Kraków 2012, s. 291-294.
- Program PPS uchwalony na XXIV Kongresie 2 lutego 1937*, [w:] *Dokumenty programowe polskiego ruchu robotniczego 1878-1984*, red. N. Kołomejczyk, B. Syzdek, Warszawa 1986.
- Roszkowski W., *Gospodarka: wzrost i upadek systemu nakazowo-rozdzielczego*, Warszawa 2009.
- Sweezy P., *Teoria rozwoju kapitalizmu*, Warszawa 1964.
- Śliwa M., *Idee socjalizmu demokratycznego Zygmunta Zaremby*, [w:] *Zygmunt Zaremba (1895-1967)*, red. A. F. Grabski, J. Kukulski, Piotrków Trybunalski 1997.
- Śliwa M., *Kwestia rolna i problem sojuszu robotniczo-chłopskiego*, [w:] *Wizje socjalizmu w Polsce do roku 1948*, red. J. Tomicki, Warszawa 1987.
- Śliwa M., *Myśl agrarna socjalistów polskich w XIX i XX wieku*, Kraków 1993.
- Śliwa M., *Trzy programy Polskiej Partii Socjalistycznej w kwestii agrarnej*, „Z pola walki” 1985, 3.
- Tomicki J., *Polska Partia Socjalistyczna 1892-1948*, Warszawa 1983.
- Winnicka B., *Gross Daniel Bernard*, [w:] *Słownik Biograficzny Działaczy Polskiego Ruchu Robotniczego*, t. 2, red. F. Tych, Warszawa 1987.
- Zackiewicz G., *Polska myśl polityczna wobec systemu radzieckiego 1918-1939*, Kraków 2004.
- Zaremba Z., *Bezdroża kapitalizmu i drogowskazy przyszłości*, Warszawa 1933.

Aneta Boldyrew

(Katedra Historii Wychowania i Pedagogiki UŁ, Łódź)

EDUCATION AND SOCIALIZATION OF POLISH CHILDREN DURING WORLD WAR II – SOURCES, METHODS AND THE AREAS OF ACTIVITY OF THE HISTORIANS OF EDUCATION

Bartnicka K., Szybiak I., *Zarys historii wychowania*, Warszawa 2004.

Bobrowska-Nowak W., *Historia wychowania przedszkolnego*, Warszawa 1978.

Bochnak A., *Z dziejów tajnego nauczania w powiecie tarnowskim w latach 1939-1945*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1966, nr 3.

Domańska E., *O zwrocie ku rzeczom we współczesnej humanistyce. (Ku historii nieantropocentrycznej)*, „Rocznik Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 2005, t. 65, p. 7-23.

Draus J., Terlecki R., *Historia wychowania*, t. II, *Wiek XIX i XX*, Kraków 2010.

Draus J., Terlecki R., *Oświata na Rzeszowszczyźnie w latach 1939-1945*, Wrocław 1984.

Drynda D., *O koncepcjach historii wychowania – jako dyscypliny naukowej w Polsce II połowy XX wieku*, [in:] *Historia wychowania. Skrypt dla studentów pedagogiki*, ed. D. Drynda, Warszawa 2006.

Felchner A., Jeśman C., *Los dzieci w obozach wysiedleńczych i przesiedleńczych na terenie Łodzi i okolic*, [in:] *Zbrodnie hitlerowskie wobec dzieci i młodzieży Łodzi oraz okręgu łódzkiego. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej 12 VI 1979 w Łodzi*, Łódź 1979.

Historia wychowania – wiek XX, ed. J. Miąso, Warszawa 1980.

Jałmużna T., *Tajne nauczanie na Ziemi Łódzkiej 1939-1945*, Warszawa 1977.

Januszek F., *Niektóre problemy tajnego nauczania na Białostocczyźnie w latach okupacji hitlerowskiej*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1976, nr 1.

Jędrzejewska-Wróbel R., *Halicz. Na podstawie wspomnień Henryka Kończykowskiego*, Warszawa 2006.

Kalinowski M., Pelka J., *Zarys dziejów resocjalizacji nieletnich*, Warszawa 2003.

Kałwa D., *Kozetka historyka: ‘oral history’ w badaniach życia prywatnego*, [in:] *Rodzina – prywatność – intymność. Dzieje rodziny polskiej w kontekście europejskim. Zbiór studiów*, ed. D. Kałwa, A. Walaszek, A. Żarnowska, Warszawa 2005.

Kołąkowski A., *Rozwój systemu opieki całkowitej nad dzieckiem w województwie gdańskim w latach 1945-1956*, [in:] *Opieka nad dziećmi i młodzieżą. Studia z dziejów oświaty w XX wieku*, ed. S. Walasek, Kraków 2008, p. 149-199.

Krasuski J., *Jawne i tajne szkolnictwo w okresie okupacji*, [in:] *Historia wychowania. Skrypt dla studentów pedagogiki*, ed. D. Drynda, Warszawa 2006.

Krasuski J., *Tajne szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej 1939-1945*, Warszawa 1977.

Kurek-Lesik E., *Gdy klasztor znaczył życie. Udział żeńskich zgromadzeń zakonnych w akcji ratowania dzieci żydowskich w Polsce w latach 1939-1945*, Kraków 1992.

Massalski A., *Szkolnictwo na Kielecczyźnie w okresie okupacji 1939-1945*, Warszawa 1975.

Możdżeń S., *Historia wychowania 1918-1945*, Kielce 2000.

Nowacki D., *Wyzwolenie, ukojenie*, „Tygodnik Powszechny” 2012, 43.

Paczkowski A., *O osobliwościach badań nad historią najnowszą*, [in:] *Historyk wobec źródeł. Historiografia klasyczna i nowe propozycje metodologiczne*, ed. J. Kolbuszewska, R. Stobiecki, Łódź 2010.

Papuzińska J., *Asiunia*, Łódź 2011.

Papuzińska J., *Darowane kreski*, Warszawa 1994.

Pawelec T., *Dzieje i nieświadomość. Założenia teoretyczne i praktyka badawcza psychologii*, Katowice 2004.

Piotrowska A., *Z dziejów tajnego nauczania w czasie I wojny światowej*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1966, 4.

Polkowski W., *Nauczyciele i młodzież pow. węgrowskiego w latach II wojny światowej*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1962, 3.

Pomian K., *Historia. Nauka wobec pamięci*, Lublin 2006.

Ruchniewicz K., Zinnecker J., Behnken I., Mikota J., *Zwischen Zwangsarbeit, Holocaust und Vertreibung: polnische, jüdische und deutsche Kindheiten im besetzten Polen*, Weinheim–München 2007.

Theiss W., *Die junge Generationen der Polen in der Zeit des Totalitarismus und der totalitären Pädagogik*, [in:] *Zwischen Zwangsarbeit, Holocaust und Vertreibung. Polnische, jüdische und deutsche Kindheiten im besetzten Polen*, ed. I. Behnken, J. Mikota, Weinheim 2007, p. 55-62.

Theiss W., *Kindheit im Zweiten Weltkrieg. Übersicht über die polnischen Forschungen aus den Jahren 1945-1989*, [in:] *Zwischen Zwangsarbeit, Holocaust und Vertreibung. Polnische, jüdische und deutsche Kindheiten im besetzten Polen*, ed. I. Behnken, J. Mikota, Weinheim 2007 p. 79-86.

Theiss W., *Sieroctwo wojenne polskich dzieci (1939-1945). Zarys problematyki*, „Przegląd Pedagogiczny” 2012, nr 1, pp. 79-95.

Theiss W., *Zniewolone dzieciństwo. Socjalizacja w skrajnych warunkach społeczno-politycznych*, Warszawa 1996.

Tulli M., *Włoskie szpilki*, Warszawa 2011.

Turonek J., *Okupacyjna polityka szkolna w Okręgu Białostockim 1941–1944*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1976, 3.

Walczak M., *Wielkopolska konspiracja oświatowa 1939-1945*, Warszawa 1972.

Walka o oświatę, naukę i kulturę w latach okupacji 1939-1944. Materiały z terenu m. st. Warszawy i woj. warszawskiego, ed. S. Dobraniecki, W. Pokora, Warszawa 1967.

Wasiak J., *Zniemczanie dzieci polskich w Łodzi*, [in:] *Zbrodnie hitlerowskie wobec dzieci i młodzieży Łodzi oraz okręgu łódzkiego. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej 12 VI 1979 w Łodzi*, Łódź 1979.

Wycech C., *Z działalności tajnej organizacji nauczycielskiej. Wspomnienia i przyczynki do historii tajnej oświaty*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1961, nr 3.

Wycech C., *Z dziejów tajnej organizacji oświatowo-kulturalnej (Departament Oświaty i Kultury)*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1962, nr 3.

Wycech C., *Z dziejów tajnej oświaty w latach okupacji 1939-1944*, Warszawa 1964.

Zawadzka A., *Tajne nauczanie w czasie okupacji hitlerowskiej 1939-1944 w szkołach średnich ogólnokształcących w Siedlcach*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1976, nr 3.

Zieja E., *Organizacja opieki nad dzieckiem osieroconym na Dolnym Śląsku w latach 1945-2000*, [in:] *Opieka nad dziećmi i młodzieżą. Studia z dziejów oświaty w XX wieku*, ed. S. Walasek, Kraków 2008, p. 201-252.

Witold Jarno
(Instytut Historii UŁ, Łódź)

ORGANIZACJA I DZIAŁALNOŚĆ WOJSKOWEJ SŁUŻBY ZDROWIA I WETERYNARYJNEJ W ŁÓDZKIM OKRĘGU WOJSKOWYM W LATACH 1945-1946

- Adamek K., *Intendentura Wojska Polskiego 1918-1956*, Warszawa 1998.
- Adamek K., *Kwaternistrzostwo Wojska Polskiego w latach 1945-1956*, Warszawa 1992.
- Adamek K., *Służba weterynaryjna Wojska Polskiego w latach 1945-1956*, „Przegląd Kwatermistrzowski” 1988, r. 39, z. 5.
- Derecki J., Psarski Z., *Katedra i Fakultet Medycyny Wojskowej w Lublinie (grudzień 1944 r. – lipiec 1946 r.)*, „Lekarz Wojskowy” 1983, nr 5-6, s. 351-359.
- Frontczak K., *Formowanie i rozwój wojskowej administracji terenowej w warunkach przechodzenia Polskich Sił Zbrojnych na stopę pokojową*, „Przegląd Historyczny” 1969, t. 60, z. 3.
- Frontczak K., *Siły zbrojne Polski Ludowej. Przejście na stopę pokojową 1945-1947*, Warszawa 1974.
- Grot L., Konecki T., Nalepa E., *Pokojowe dzieje Wojska Polskiego*, Warszawa 1988.
- Jarno W., *Terytorialne władze wojskowe w Polsce w latach 1945–1949. Organizacja i działalność okręgów wojskowych*, Łódź 2011.
- Jurgielewicz W., *Organizacja Ludowego Wojska Polskiego (22.VII.1944 – 9.V.1945)*, Warszawa 1968.
- Mierzejewski D., Sadowski S., *Zarys historii Pomorskiego Okręgu Wojskowego 1919-1994*, Bydgoszcz 1994.
- Wojtkowiak S., *Szefostwo służby zdrowia Łódzkiego Okręgu Wojskowego (1945-1946)*, „Lekarz Wojskowy” 1972, r. 48, nr 12.
- Wojtkowiak S., Talar J., Majewski W., Piotrowski F., *Zarys dziejów wojskowej służby zdrowia*, Warszawa 1974.
- Wojtkowiak S., *Wojskowe szkolnictwo medyczne w Łodzi w latach 1945-1950*, „Rocznik Łódzki” 1965, t. 10, s. 228-238.
- Zaluski S., *Formowanie jednostek kwatermistrzowskich w pierwszej połowie 1945 roku*, „Przegląd Kwatermistrzowski” 1971, z. 2 (118).

Janusz R. Budziński
(Instytut Historii Filii UJK
Piotrków Trybunalski)

MIKOŁAJ II WOBEC PIERWSZEJ OFICJALNEJ WIZYTY FERDYNANDA KOBURGA JAKO CARA BUŁGARSKIEGO

- Dobrzycki W., *Historia stosunków międzynarodowych 1815-1945*, Warszawa 2004.
- Pavlovitch S. K., *Historia Bałkanów (1804-1945)*, Warszawa 2009.
- Skowronek J., Tanty M., Wasilewski T., *Słowianie południowi i zachodni VI-XX wiek*, Warszawa 2005.
- Tanty M., *Bałkany w XX wieku. Dzieje polityczne*, Warszawa 2003.

- Айрапетов О., *Внешняя политика Российской империи (1801-1914)*, Москва 2006.
- Киняпина Н., *Балканы и проливы во внешней политике России в конце XIX века*, Москва 1994.
- Соловьев Ю. Я., *Воспоминания дипломата 1893-1922*, Минск 2003.
- Таубе М. А., *«Зарницы»: Воспоминания о трагической судьбе предреволюционной России (1900-1917)*, Москва 2007.